

Mély-ég objektumok

április-május

Észlelő	Észlelés	Műszer
Börzsönyi Zsolt (Szombathely)	2	7x50 B
Cziniel Szabolcs (Pannonhalma)	5	15,0 T
Harnicsár József (Székesfehérvár)	1	8,0 L
Ladányi Tamás (Balatonfüzfő)	3	10,0 T
Mizser Attila (Budapest)	1	30,0 L
Molnár Zoltán (Torda, RO)	3	19,0 T
Papp Sándor (Kecskemét)	4	24,4 T
Sápi Csaba (Kecskemét)	3	24,4 T
Szabó Gergely (Nagykőrös)	2	12,5 T
Szarka Levente (Kecskemét)	4	16,2 T
Zagyai Ferenc (Nagykőrös)	3	10,0 T

1993. április-május során 11 észlelő 31 megfigyelést végzett. Rövidítések: GX= galaxis, NY= nyílthalmaz, PL= planetáris kód, DF= diffúz kód, SK= sötét kód, LM= látómező, EL= elfordított látás, KL= közvetlen látás, T= Newton-reflektor, L= refraktor, C= Cassegrain-távcső, MC= Makszutow-Cassegrain-távcső, B= binokulár, M= monokulár, f= fotó.

A korábbi évekhez hasonlóan ismét öröndetesen megnőtt a beérkező megfigyelések száma a tavasz vég két, mély-ég észlelésre is alkalmasabb hónapjában. A CVn galaxisaira közzétett, lényegében szabadválasztásos ajánlatra többen is reagáltak, így mód nyílt néhány objektum — igaz, csak kis-közepes műszerekkel végzett észlelésekre támaszkodó — kissé részletesebb feldolgozására.

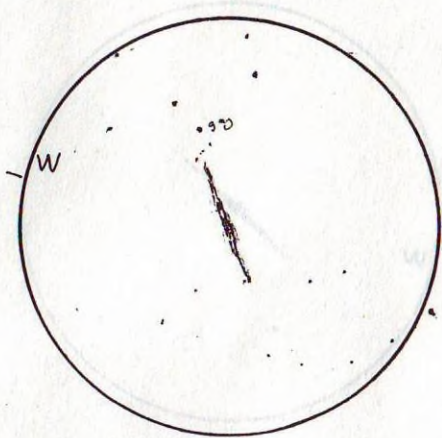
Bár nem szerepelt az ajánlati listán, de érdekességképpen közöljük az újonnan felfedezett (tulajdonképpen csak jellegét tekintve új) Virgo "Diamond" aszterizmusról készített hazai észleléseket, valamint egy ugyancsak ritkán észlelt CVn nyílthalmaz (Uppgren 1) megfigyelést is. A jelenlegi mély-ég ajánlati "lista" ezúttal is észlelőink javaslataira alapotlanul kerül közlésre.

NGC 4244 CVn GX

10,0 T, 62x: Kissé nehezen észrevehető, kb. 1:5 arányban erősen elnyúlt GX. Először az intenzívebb DK-i rész látszik, majd EL-sal feltűnik a hosszabb halo. A GX kb. ÉK-DNy-i fekvésű, PA 230-235. Egy LM-ben a ST 1632 kettőssel. (Ladányi T., Balatonfüzfő, 1993.05.15.)

24,4 T, 60x: Halvány, diffúz sávként tűnik fel, a LM mozgatásával válik megdöbbenővé a hosszú, de vékony (éléről látszó) GX. DNY/ÉK-i fekvésű, két végénél 12-12,5 magnitúdós csillagok, és DNY-on egy kb. 9,0 magnitúdós. 120x: Egyhe központi fénylés, az is inkább diffúz jelleggel. A GX ennél a nagytáznál kb. 12'x1',5-es méretet sejtet, fekvése PA 230/50 mentén jól becsülhető. (Papp S., 1993.05.22.)

A vizuálisan 10,5 magnitúdós GX már 6-8 cm-es távcsővel is elérhető kítőnő vidéki égnél, igazi alakját azonban kb. 10 cm-es átméretől lehet felismerni.

NGC 4244 CVn GX
24,4 T 120x LM= 27'

NGC 4449 CVn GX
16,2 T 60x LM= 55'

NGC 4449 CVn GX

10,0 T, 40x: Egy "fejvel lefelé" álló derékszögű háromszög hosszabbik befogója fölött látszik, mint ködös fényfolt. Viszonylag könnyen észrevehető. 60x: Talán kis DNy-ÉK-i megnyúltsága van. (Zagyi F., Nagykőrös, 1993.05.18.)

16,2 T: Könnyen látható, viszonylag homogén fényfolt, kb. 3'x2' körüli, PA 210/30 mentén. Peremén gyorsan fényesedik, míg a központ eléggé egyenletes fényességű. Egy 13,5 tájéki csillagszerű mag sejtethető. 104x: A magvidék elmosódik, már nem csillagszerű. (Szarka L., Kecskemét, 1993.04.30.)

24,4 T, 60x: Lágú, diffúz fényfolt, enyhe sűrűsödéssel. 120x-osnál kb. 4'x2,5' körüli, PA 200/20 mentén, D-re enyhe aszimmetriával. (Papp S., 1993.05.22.)

Kis távcsövekkel (6-8 cm) is jól észlelhető 9,9 magnitúdós GX.

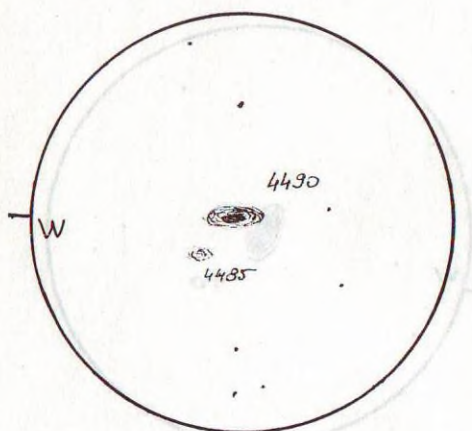
NGC 4490, 4485 CVn GX

10,0 T, 40x: Az NGC 4490 GX egy LM-ben a béta CVn-nel, attól kb. 40'-cel Ny-ra, kicsi, diffúz, körszerű folt. Az NGC 4485 GX-t ennél a nagyításnál nem láttam. 60x: Az NGC 4490 határozott ellipszis, K-Ny-i elnyúltsággal, az NGC 4485 még mindig nem egyértelmű. 120x: A 4485 végre érezhető a fényesebb GX-től ÉNy-ra, de bizonytalan. (Zagyi F., Nagykőrös, 1993.05.23.)

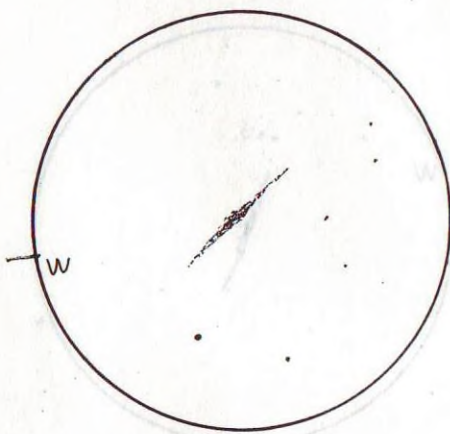
12,5 T, 40x: Az NGC 4490 jól látszik, viszonylag kiugróan fényes maggal, K/Ny-i perifériákkal. (Szabó G., Nagykőrös, 1993.05.22.)

15,0 T, 72x: Az NGC 4490 közepesen fényes, kb. 4'x2'-es elliptikus GX. Nem túl feltűnő, de jól látható, szintén elnyúlt centrummal. A lapultság K/Ny-i. Az NGC 4485 talán néha bevillan az előző GX-től 3'-4'-cel ÉNy-ra, de bizonytalan — pedig fényessége 11,6 magnitúdó! (Cziniei Sz., Pannonhalma, 1993.04.17.)

Az NGC 4490 CVn GX már kis távcsövekkel elérhető 9,8 magnitúdós, közepe-
sen kompakt ködfolt, egy jellegzetes hármascsillag látható tőle 20'-cel É-
ra, míg az NGC 4485 5'-cel ÉNy-ra igazi kihívás 10 cm-es átmérővel!

NGC 4490, 4485 CVn GX
15,0 T 72x LM= 36'

NGC 4565 Com GX
15,0 T 72x LM= 36'

NGC 4565 Com GX

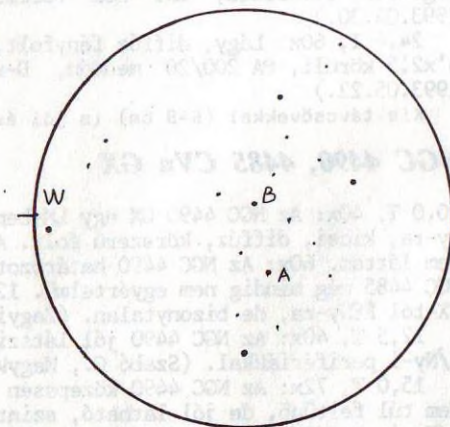
15,0 T, 50x: Leginkább csak az elnyúlt, 3'x1' körüli központi rész látszik, de ez elég könnyű. 72x: Időnként EL-sal jól érezhetőek a messzire elnyúló perifériák, így egy gyönyörű, PA 300/120 irányban elhúzott fényfonal látszik. A GX kb. 10'x1'-es méretet mutat, de a nyúlványok 1'-nél is vékonyabbak és elég halványak. (Cziniel Sz., Panonnhalma, 1993.04.24.)

A 15'x1'-es, 9,6 magnitúdó vizuális fényességű GX ugyan nem szerepelt az ajánlati listán; az NGC 4244-gyel rokon megjelenése és a jó rajz miatt került közlésre.

Ügpen 1 CVn NY (12350+3618)

10 T, 62x: Laza, fényes halmaz. Nyolc fényesebb csillaga alkotja vázát, ezek nagyjából É/D fekvésű sávban látszanak. A halványabb tagok elszórtak, kb. 11,0-11,5 magnitúdó fényességűek. Az "A" jelű csillag a legfényesebb, sárgás, míg a "B" narancsos, majd a többi kékes színárnyalatú. (Ladányi T., Balatonfűzfő)

A halmaz a hazai alapkatalógusokban nem szerepel, de könnyen megkereshető az ATC-vel is.

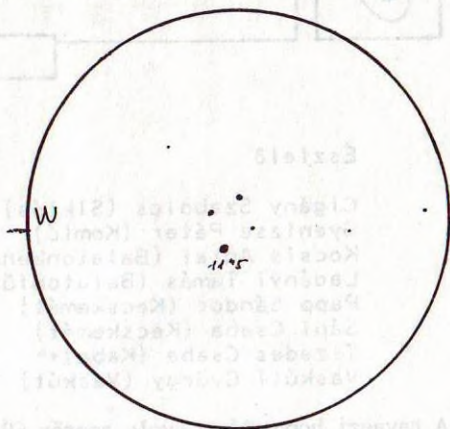

10,0 T 62x LM= kb. 40'

„Diamond” a Virgóban (12328-0039)

24,4 T, 186x, 240x: A kb. 40"-es látszó méretű csoportoscska elég könnyen elérhető volt a Sky-ban közölt térképvázlat alapján. Észlelések a Jupiter kb. 1,6-1,8 fokkal Ny-ra látszott tőle. A kis aszterizmus csillagai nem egyenlő fényességűek, az É-i 11,1-11,2 magnitúdó körüli, míg a D-i és K-i csak 12,5-12,8 magnitúdós. (Papp S., Kecske-mét, 1993.04.24.)

30,0 L, 281x: Igen gyenge ég, sőt zavaró holdfény (+ cirruszok) mellett is könnyen megtalálható a gamma Vir-től kiindulva, de nagy nagyítás kellett azonosításához. Az aszterizmus É-i csillaga a legfényesebb kb. 115, míg a leghalványabb kb. 125. A csillagok fényességét az óramutató járásával megegyező irányban csökkenőnek találtam. (Mizser A., Budapest, 1993.04.28.)

30,0 L 281x LM= kb. 10'

PAPP SÁNDOR

Apróhirdetések

Legfeljebb 10 sorig díjtalanul közöljük tagjaink csillagászati apróhirdetéseit. Ennél hosszabb hirdetés díja soronként 50 Ft.

KIZÁRÓLAG MCSE-TAGOK SZÁMÁRA ELADÓ:
86/600-as akromatikus objektív (4500 Ft), 72/500-as légréses objektív (3400 Ft), 100/500-as főtükör RFT-hez, alumíniumozva, kvarc védőréteggel (2500 Ft), 20 mm-es nagylátómezejű okulár változó- és mélyég észleléshez (300 Ft). Érdeklődni személyesen lehet az MCSE-nél, keddi ügyeletken, ill. nyári rendezvényeinken. Telefonon Sebők György ad felvilágosítást (132-6262).

A VÁLTOZÓCSILLAG ATLASZ füzetei Nagy Zoltán Antal címén rendelhetők meg (1192 Budapest, Corvin krt. 49.), darabonként 50 Ft-os áron. Jelenleg a VA sorozat következő füze-

tei rendelhetők meg: 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15.

ELADÓ egy 5 mm-es orthoszkopikus okulár a Vehrenberg-cégtől. Kiss László, 6721 Szeged, Kálmány L. u. 21.

ELADÓ 1 db USA Coulter-tükör (λ -da/25), 8 inch, f/7; 1 db szintén Coulter-segédttükör precíziósan szerelt tartókkal, tubusban. Ára 25 ezer Ft. ELADÓ 3 db Zeiss orthó (25, 12,5 és 4 mm-es) okulár, 4000 Ft/db. Habina József, tel.: 180-1280

ELADÓ amerikai gyártmányú mélyég szűrő Zeiss-kihuzathoz illeszkedő foglalatú, ára 6000 Ft. Kárpáti Endre, tel.: 187-3552

ELADÓ 160/1000-es Newton-reflektor állvánnyal, finommozgatással, osztott körökkel, keresővel. Főtükre fűrt, a távcső Cassegrain rendszerűre átalakítható. Vingler Béla, 9171 Győrújfalú, Arany J. u. 11.